

Petra KLIMEŠOVÁ, *Gymnasium J. V. Jirsíka v letech 1868-1918*

Diplomová práce, Pedagogická fakulta Jihočeské university, České Budějovice 2011, 98 stran textu, 41 stran příloh (tabulky, grafy a obrazové přílohy - nestránkováno), vložené CD s kompletní databází studentů gymnasia

První českobudějovické jazykově české gymnasium patřilo k předním středoškolským vzdělávacím institucím, které ve druhé polovině 19. a na počátku 20. století významně přispěly k rozvoji české vzdělanosti nejen v krajském městě, ale i v celém regionu jižních Čech. Navzdory tomu se až doposud dočkalo jen několika dílčích - a spíše popularizujících - zpracování v podobě vzpomínkových publikací a výročních almanachů. Volba tématu diplomové práce slečny Petry Klimešové, nedávné absolventky této školy, tak padla na úrodnou a stále jen málo prozkoumanou půdu - a to jak z hlediska badatelského přístupu, tak i z hlediska dochované bohaté pramenné základny k dějinám gymnasia.

Heuristické východisko předložené práce představuje pramenně bohatý a vskutku rozsáhlý fond Jirsíkova gymnasia uložený ve SOkA v Českých Budějovicích, z nějž autorka využila především školní kroniku, hlavní katalogy, maturitní protokoly a osobní výkazy pedagogů. Další nezbytné informace získala Petra Klimešová ze školních almanachů, dobového tisku a domácí odborné literatury věnované problematice školství, především střednímu školství v českých zemích a v jižních Čechách v 19. a ve 20. století. Na základě pečlivého vyhodnocení získaných poznatků diplomantka předložila zdařilou charakteristiku této významné českobudějovické školy v prvním půlstoletí její existence.

Svou práci si autorka rozvrhla (vedle nezbytného úvodu a závěru) do sedmi kapitol. Úvodní část přináší promyšlené pojetí tématu, základní charakteristiku použitých pramenů a literatury, nechybí zde ani stručné vymezení cílů práce a připomenutí metodologických východisek. První tři kapitoly pojednání Petry Klimešové jsou výlučně či převážně kompilativního rázu. Autorka v nich na základě relevantní literatury jednak zachycuje proměny nižšího a středního školství ve sledované době v českých zemích, respektive v jižních Čechách i jejich krajském městě, a jednak přibližuje životní osudy a význam - z hlediska tématu diplomové práce - zakladatelské osobnosti biskupa Jana Valeriána Jirsíka. Zbývající čtyři kapitoly předložené práce již plně vycházejí z pečlivého studia zvolených pramenů. Čtvrtá a pátá část kvalifikačního spisu kolegyně Klimešové nejprve podrobně přibližuje vývoj Jirsíkova gymnasia od jeho založení v roce 1868 až do vzniku Československé republiky v roce 1918. Takto vymezené období představuje v dějinách školy v podstatě uzavřený homogenní celek, neboť následný vývoj prvorepublikového školství s sebou přinesl řadu změn, které měly rovněž dopad na postavení a význam prvního českého gymnasia v jihočeské metropoli (útlum německého školství a vznik dalších českých středoškolských ústavů ve městě i regionu, větší zastoupení dívek mezi studenty atd.). V návaznosti na tyto „velké dějiny“ školy pak diplomantka nastiňuje vnitřní chod gymnasia, tak jak jej zachytily různé zemské předpisy i interní nařízení, učební plány a osnovy.

Na tento výklad navazuje šestá a sedmá kapitola magisterské práce slečny Klimešové, jež zde podrobně přibližuje a analyzuje složení žáků i učitelů Jirsíkova gymnasia. Na základě důkladného vyhodnocení zvolených pramenů uvádí nejen celkové počty studentů ve třídách a ročnících (více než 5 000 ve sledovaném období), ale též i základní poznatky o jejich teritoriálním a sociálním původu, studijním prospěchu, délce studia, náboženském vyznání, ubytování ve městě, placení školného, respektive přiznání stipendia. Svůj zájem autorka upřela rovněž k problematice chování studentů ve škole i na veřejnosti a obecně i k otázce školní disciplíny v habsburské monarchii. V případě profesorského sboru jsou poznatky zjištěné o jeho

jednotlivých členech skromnější, což je dáno rozsahem pramenů dochovaných v českobudějovickém archivu. Autorka zde podává celkový přehled o všech pedagozích, kteří na škole v dané době působili, jejich počtu, délce působení a zařazení na škole (suplent, vedlejší a řádný učitel), o velikosti jejich úvazku a vyučovaných předmětech.

Všechny zjištěné poznatky a údaje Petra Klimešová přehledně zpřístupnila rovněž v podobě pečlivě zpracovaných a faktograficky velmi hodnotných analytických tabulek, grafů i rozsáhlé databáze gymnasistů z let 1868-1918 na přiloženém kompaktním disku. Předložené pojednání P. Klimešové tak představuje solidní základ pro další práci na tomto tématu, jemuž se chce diplomantka i nadále věnovat.

Diplomová práce Petry Klimešové je zpracována na odpovídající úrovni i po jazykové a stylistické stránce. V práci jsem shledal pouze několik málo neopravených překlepů a chyb, v některých případech i dílčí nedůslednosti ve způsobu citací. V seznamu pramenů a literatury postrádám některé práce, které autorka v textu cituje v poznámkách a dílčí připomínku (z hlediska přehlednosti) mám rovněž k výsledné podobě Přílohy č. 6. Přes tyto dílčí - a ještě tolerovatelné - výhrady předložený spis jednoznačně splňuje požadavky kladené na diplomové práce, a proto jej doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **v ý b o r n ý**.

V Českých Budějovicích 22. 5. 2011

doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc.